

BETER EEN INVESTERINGSPARADIJS DAN EEN BELASTINGPARADIJS

GERT PEERSMAN (Column verschenen in De Standaard op 21 maart 2017)

De begrotingscontrole werd een fluitje van een cent. De regering heeft beslist dat de experts van het monitoringcomité die de cijfers moesten aanleveren, zich hebben vergist en de kous was af (*DS 20 maart*). Waarnemers reageren ontgoocheld en spreken van een gemiste kans, omdat de hervorming van de vennootschapsbelastingen niet op tafel heeft gelegen. Daar dient een begrotingscontrole uiteraard niet voor, maar de vraag is of er überhaupt nog een hervorming komt tijdens deze regeerperiode. Het dossier zit muurvast, sinds de CD&V het koppelde aan een meerwaardebelasting op aandelen. Volgens velen is deze patstelling een drama dat ons kostbare jobs zal kosten.

Als er geen hervorming komt, is dit betreuenswaardig. Het huidige systeem is inefficiënt en oneerlijk. Vooral bedrijven die niet gebruikmaken van fiscale spitstechnologie zijn slachtoffer. Zij betalen het maximumtarief van 34 procent, en daarna nog eens 30 procent roerende voorheffing op de uitgekeerde winst. Dat scheelt een slok op een borrel in vergelijking met bedrijven die profiteren van talrijke aftrekposten en eigenaars die hun winsten incasseren via meerwaarden. Een hervorming die bestaat uit een verlaging van het maximumtarief en een snoeibeurt in de aftrekposten is dan ook gegrond.

Maar laten we het belang voor jobcreatie en investeringen niet overdrijven. Als de operatie budgetneutraal moet zijn, zullen de positieve en negatieve effecten elkaar grotendeels compenseren. De beoogde verlaging van het maximumtarief maakt van ons land niet meteen een belastingparadijs dat massaal buitenlandse bedrijven zal aantrekken. Daarvoor kunnen we nooit op tegen echte belastingparadijzen. Als je de notionele interestaftrek, een van onze belangrijkste belastingtroeven, afbouwt, dan zullen sommige bedrijven andere oorden opzoeken. Het is overigens merkwaardig dat uitgerekend deze aftrekpost op de schop zou moeten. Bedrijven die zich met eigen kapitaal financieren, mogen dan geen financieringskosten meer inbrengen. Bedrijven die zich met schulden financieren, mogen daarentegen wel rentekosten inbrengen. Dit moedigt bedrijven aan om zich met schulden in plaats van eigen kapitaal te financieren, waardoor ze kwetsbaarder worden. Kortom, het principe van de notionele interestaftrek is net eerlijk en efficiënt.

Volgens sommigen hoeft de hervorming niet budgetneutraal te zijn en mag het de schatkist wel degelijk iets kosten om de economie te stimuleren. De vraag is of dit de efficiëntste maatregel is. Als het doel het creëren van jobs is, dan kun je het budget beter gebruiken om de belastingen op arbeid te verlagen. Er is ook weinig onderzoek dat concludeert dat bedrijven meer investeren bij lagere belastingtarieven. De roemrijke zakenman Warren Buffett zegt zelfs ronduit dat hij 60 jaar met investeerders heeft gewerkt, maar nog nooit iemand heeft gezien die terugschrok om te investeren vanwege de belastingen op de mogelijke winst. Bedrijven investeren als ze groeiperspectieven zien, ongeacht de belastingen op de winst, en daar knelt het schoentje. Er is geen tekort aan risicokapitaal om te investeren. Het probleem is dat er te weinig opportuniteiten zijn.

In het verleden waren er doorgaans meer perspectieven. Er was een demografische groeibonus, maar ook een overheid die talrijke investeringsopportuniteiten creëerde. Innovatie-experte Mariana Mazzucato van de universiteit van Sussex heeft dit in haar boek *The entrepreneurial state* op verbluffende wijze aangetoond. Bijna alle grote innovaties en radicale uitvindingen zijn voortgekomen uit overheidsinvesteringen, en zouden er anders niet zijn geweest. De spoorwegen, lucht- en ruimtevaart en nanotechnologie: telkens stapten privé-investeerders pas later in. De overheid heeft kernenergie ontwikkeld, de gps uitgevonden en de eerste stappen van zoekrobot Google gefinancierd. Zonder een immense golf van overheidsinvesteringen was er vandaag geen smartphone. Internet,

draadloze netwerken voor communicatie, batterijen, touchscreens: het fundamentele en toegepaste onderzoek voor al deze innovaties werd immers aanvankelijk door de overheid in gang gezet. Creatieve ondernemers hebben met privé-investeringen op deze golf verder gesurft en de producten ontwikkeld die we vandaag gebruiken. Het zijn overheidsinvesteringen die opportuniteiten voor privé-investeerders hebben gecreëerd. Deze tandem heeft de economie voortgestuwd.

Ondertussen hebben regeringen serieus bekibbeld op de budgetten voor overheidsinvesteringen. Vooral ons land spant de kroon. De Belgische overheidsinvesteringen zijn sinds de jaren 80 meer dan gehalveerd. Het aandeel in het bbp is vandaag bij de laagste van de Europese Unie. Het resultaat is een slabakkende economie en gebrek aan opportuniteiten voor risicokapitaal. Als er iets is waar bedrijven baat bij hebben en we belastinggeld voor zouden moeten gebruiken, dan is het voor meer overheidsinvesteringen. Dat is veel efficiënter dan een globale verlaging van de vennootschapsbelastingen om de economie te stimuleren. Zonder massale overheidsinvesteringen zouden bedrijven zoals Apple, Google, Tesla en Facebook er nooit gekomen zijn. Wat ben je dan met een lager belastingtarief op de winsten?